र्शनेऽमावास्यामिति । मानवे च तन्निर्णयश्चैवम् यज्ञकालस्तिथिर्द्विधे षट्कलो यदि विद्यते पर्व तत्रोत्तरं कार्यं हीने पूर्वमुपक्रमेदिति षट्कलः षड्घटिका-परिमाणः ॥ काल उक्तो विधिमुपदिशति ·

अग्न्यन्वाधानमध्वर्युर्यजमानो वा ॥२॥ अध्वर्युः प्राप्त एव किमर्थमध्वर्यु-ग्रहणम् अतो यजमानो वेत्येतावदेव वक्तव्यम् · सत्यम् · एतावत्युच्यमाने होतृवेदविहितमग्न्यन्वाधानं समाख्यया होतुः प्राप्नोति तस्याप्यध्वर्युकर्तृकता-सिद्ध्यर्थमध्वर्युग्रहणमित्यदोषः [१] ।

ममाग्ने वर्चो विहवेष्वस्तु वयं त्वेन्धानास्तन्वं पुषेम मह्यं नमन्तां प्रदिशश्च-तस्रस्त्वयाध्यक्षेण पृतना जयेमेत्याहवनीये [२] समिधमादधाति ॥३॥ गार्ह-पत्यात्तमाहवनीयमुद्धृत्य दक्षिणाग्निं चाहृत्य तस्मिन्नुद्धृते आहवनीये समिधमग्ने-रुपरि प्रागग्रां स्थापयति । उद्धरणं च पूर्वं खरे पश्च भूसंस्कारान्कृत्वा अध्वर्युणा कर्तव्यम् समाख्यानात् समिदाधानमात्रे वचनाद्यजमानस्योपदेशात् । अनेकय-जमानके [३] द्वियज्ञसत्त्राहीनगणयज्ञादौ मन्त्रस्योहः आवयोरग्ने वर्चः आवाभ्यां नमन्ताम् अस्माकमग्ने वर्चः अस्मभ्यं नमन्तामिति · तच्चाग्न्यन्वाधानं मुख्य एवे-तरान्वारब्धः करोति · अध्वर्युकर्तृयज्ञे त्वनूहः [४] । मन्त्रादौ च सर्वत्रोङ्कारः प्रयोज्यः · तदुक्तम् ब्रह्मारम्भे विरामे च यागहोमार्चनादिषिति ।

तूष्णीं द्वितीयाम् ॥४॥ [५]

एवमितरयोरग्न्योः ॥५॥ प्रथमं गार्हपत्ये ततो दक्षिणाग्नौ । पक्षान्तरमाह ·

महाव्याहृतिभिर्वा प्राक्सऽस्थम् ॥६॥ भूर्भुवः स्वरित्येतासां महाव्या-हृतय इति संज्ञा । तत्र प्रथमं गार्हपत्ये ततो दक्षिणाग्नौ तत आहवनीये इत्ययं क्रमः प्राक्संस्थमित्यर्थः [६] । तृतीयं पक्षमाह ·

तूष्णीं वा यथापूर्वम् ॥७॥ यथापूर्वमिति यो-यः पूर्वमुत्पन्नोऽग्निस्तस्मिन्न-

---

१) अग्न्यन्वाधानमिति कर्मणो नामधेयं षट्समिदाधानवृपस्य Mahâd. २) Thus १. यजेमे° ३. ३) सत्त्रेषु यजमानकर्तृकेऽग्न्यन्वाधाने यजमानाभिधायोनि पदानि विपरिणम्यन्ते Mahâd. ४) कर्मणः परार्थत्वात् यां वै कां च यज्ञऽऋत्विज आशिषमाशासते यजमानस्यैव सेति (१. ३. १. २६.) लिङ्गाच्च Mahâd. ५) अधिकारान्मन्त्रोऽपि प्राप्नोति · स प्रतिषिध्यते Ss. ६) प्रतिमहाव्याहृति अग्न्यन्वाधानं गार्हपत्यदक्षिणाग्न्याहवनीयेषु न समस्ताभिः Mahâd.